



BCh to nasze dziedzictwo

Bataliony Chłopskie zapisały jedną z najpiękniejszych i także chlubnych kart w dziejach polskiego oręża. Stały się jednym ze szczytowych osiągnięć ruchu ludowego. Są ważną częścią naszego wspólnego, wielkiego dziedzictwa, które i ja – jako Polak i ludowiec, z dumą noszę w swoim sercu.

Nie ma na świecie nic ważniejszego niż ratowanie ludzkiego życia i zdrowia, niż służba społeczeństwu nawet za cenę osobistych wyrzeczeń. Polska i wszyscy jej obywatele na męstwo, poświęcenie i pomoc BCh zawsze mogli liczyć w czasie zawieruchy wojennej. A na wytężoną pracę i głos

doświadczenia – w czasie pokoju. Najpełniej tę postawę oddaje zawołanie tej formacji: *Uczyć samych siebie i drugich, aby być dobrze przygotowanym na dzień dzisiejszy i do służby społecznej, gdy nadejdzie wolność.*

Chłopska armia w czasie wojny nie dzieliła ludzi ze względu na pochodzenie, status zawodowy, czy majątkowy. Wszystkim z oddaniem spieszyła na ratunek. Ta autentyczna solidarność może być wzorem w polskiej sztafecie pokoleń.

We współczesnych czasach Ogólnopolski Związek Żołnierzy Batalionów Chłopskich jest cennym part-

nerem PSL w walce o lepszą Polskę. Bezcenna jest też rola BCh jako strażnika naszej pamięci narodowej. Aby budować siłę i dobrą przyszłość trzeba bowiem wyciągać trafne wnioski i pamiętać o przeszłości.

Z okazji Jubileuszu 76. rocznicy powołania Batalionów Chłopskich, wyrażam szacunek i wdzięczność żołnierzom tej formacji. Składam hołd pamięci tym, którzy odeszli na wieczną wartę. Tym zaś, którzy są wśród nas życząc dalszych osiągnięć i aktywności w życiu publicznym, powszechnego szacunku, niezawodnego zdrowia oraz satysfakcji z dotychczasowych dokonań.



Władysław Kosiniak-Kamysz
Prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego

Chłopskie wojsko – fenomen w skali europejskiej

Do organizowania własnych struktur konspiracyjnych ludowcy przystąpili już w pierwszych miesiącach okupacji. Z inicjatywy Macieja Rataja 27 lutego 1940 r. powołane zostało Centralne Kierownictwo Ruchu Ludowego. Miało ono kierować działalnością tajnego Stronnictwa Ludowego „Roch”, jednoczącego do walki z wrogiem działaczy przedwojennego SL, Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici” i Związku Młodej Wsi „Siew”.

Ludowcy podejmowali w konspiracji działania, zmierzające do umacniania ducha patriotycznego i pogłębiania świadomości narodowej chłopów poprzez kolportowanie informacji na temat bieżącej sytuacji, walkę z korupcją i demoralizacją, sabotażem zarządzeń okupanta, niesienie pomocy ofiarom prześladowań.

Głównym dążeniem była jednak walka zbrojna z siłami wroga. Początkowo SL „Roch” – jako współtwórca Polskiego Państwa Podziemnego i rządu RP w Londynie – nie zamierzało tworzyć własnej organizacji zbrojnej. Wspierało tworzenie Służby Zwycięstwu Polski. W połowie 1940 r. w CKRL zapadły decyzje, zmierzające do powołania odrębnej siły zbrojnej.

8 października 1940 r. na komendanta głównego chłopskiej armii, nazwanej początkowo Strażą Chłopską (Chłostrą), przemianowanej później na BCh, zaprzysiężony został Franciszek Kamiński. Wkrótce powołano Komendę Główną i przystąpiono do tworzenia struktur terenowych.

Powołano dziesięć okręgów BCh: I – Warszawa miasto, II – Warszawa województwo, III – Kielce, IV – Lublin, V – Łódź, VI – Kraków, Rzeszów

i Śląsk, VII – Białystok, VIII – Wołyń, IX – Lwów, Tarnopol i Stanisławów, X – Poznań. W ramach okręgów wprowadzono podział na: podokręgi, obwoły, rejony, gminy i gromady.

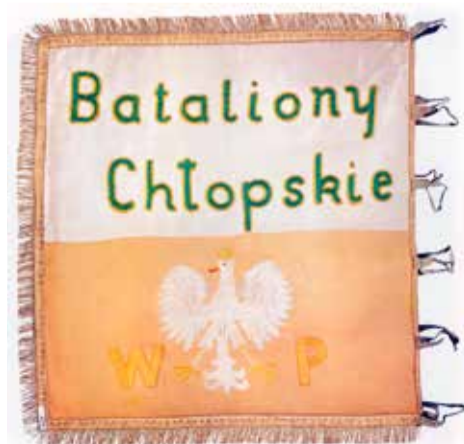
W strukturach terenowych od 1941 r. tworzone dwa pionier oddziałów – terytorialnych i terytorialnych. Były to formacje o różnym przeznaczeniu.

Oddziały terytorialne miały składać się z roczników nieobjętych mobilizacją, działały w charakterze „milicji ludowej”, miały być ściśle związane z terenem, na którym powstały, i stanowić tam załogi. Ich głównym zadaniem było czuwanie nad morale społeczeństwa, zwalczanie konfidentów, przeciwdziałanie akcjom kontyngentowym, wywózkom na prace przymusowe do Rzeszy. Miały chronić lasy, magazyny, folwarki przed rabunkami. Działyły tyl-

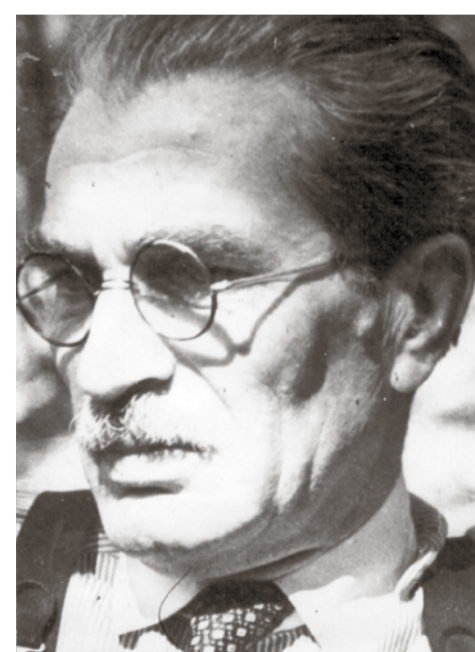
ko na własnym terenie. Były to więc jednostki typowo garnizonowe.

Oddziały taktyczne składały się z roczników podlegających mobilizacji. Stanowić miały pionier ściśle wojskowy z podziałem na drużyny, plutony i kompanie, powstałe z nadwyżek osobowych po zorganizowaniu oddziałów terytorialnych. Miały być szczególnie zakonspirowane i intensywnie szkolone, zaś w końcowej fazie wojny przewidywano ich udział w walkach powstańczych.

Rozbudowa organizacji wojskowej o jednolitej strukturze klasowej i demokratycznym charakterze – postępowala dynamicznie. BCh okazały się jedną z najbardziej trwałych i rozwijających się dynamicznie organizacji ruchu oporu. Była to pod względem wielkości druga – po Armii Krajowej – siła zbrojna podziemia.



Sztandar Komendy Głównej Batalionów Chłopskich



Maciej Rataj – współtwórca konspiracyjnych struktur ruchu ludowego i Polskiego Państwa Podziemnego

Powołane przez ludowców w 1940 r. BCh były fenomenem, niemającym podobnego odpowiednika w okupowanej Europie. Utworzenie własnej siły zbrojnej było wielkim osiągnięciem myśli politycznej i zdolności organizacyjnych konspiracyjnego ruchu ludowego.

W służbie dla Polski

Stronnictwo Ludowe „Roch” było najliczniejszą i najbardziej rozbudowaną partią podziemia politycznego. Żaden z innych nurtów nie zdobył takich wpływów w środowisku wiejskim, jak ludowcy. Ruch ludowy był współtwórcą i jednym z głównych członów Polskiego Państwa Podziemnego. Ludowcy zdobyli duże wpływy w emigracyjnym rządzie polskim we Francji, a następnie w Wielkiej Brytanii, podobnie jak i w jego delegaturach w okupowanym kraju.

Lata okupacji dla polskich ludowców były wielkim sprawdzianem ich patriotyzmu i zdolności organizacyjnych. Wieś wypełniała funkcje aprowizacyjne dla partyzantów, była główną bazą, ostoją i uczestnikiem nie tylko ludowej konspiracji i Batalionów Chłopskich, ale także innych formacji ruchu oporu Polskiego Państwa Podziemnego.

Wysiłek organizacyjny ludowców był imponujący. Pod koniec okupacji konspiracyjne struktury SL „Roch” objęły 10 województw, 150 powiatów 1000 gmin i przeszło 8 tys. gromad. W samych kierownictwach różnych szczebli prowadziło działalność około 50 tysięcy ludowców.

W strukturze organizacyjnej ruchu ludowego Bataliony Chłopskie zajmowały szczególną pozycję. Powołane do określonych zadań wojskowych i polityczno-wychowawczych stały się jego głównym trzonem, a zarazem przednią strażą. Przede wszystkim jednak broniły wsi, walczyły o niepodległość kraju i jego ludowy kształt. Stworzyły też wsi, a zwłaszcza młodzieży wiejskiej szansę zaspokojenia swoich patriotycznych i klasowych dążeń.

Ludowcy prowadzili szeroką tajną działalność wydawniczą. W latach okupacji SL „Roch” wydawało ponad 140 różnego rodzaju periodyków, spośród których najbardziej znane były wydawnictwa centralne: „Ku zwycięstwu”, „Przez walkę do zwycięstwa”, „Przebudowa” i in.

Znaczne zasługi działacze ludowi mieli także w organizowaniu tajnego nauczania. Spośród wszystkich środowisk politycznych najwięcej kompletów tajnego nauczania na wsi zorganizowali i prowadzili właśnie działacze



Stanisław Mikołajczyk – premier rządu RP na emigracji w Londynie od lipca 1943 r. do listopada 1944 r.



Jan Piekalkiewicz – z ramienia SL „Roch” od 1941 r. zastępca delegata, od sierpnia 1942 r. do 19 lutego 1943 r. Delegat Rządu RP na Kraj



Opaska Batalionów Chłopskich

chłopski. Akcją tą objęto praktycznie wszystkie okręgi BCh, przy czym najsilniej rozwinęła się ona na terenach GG. Żołnierze BCh zorganizowali około 800 kompletów tajnego nauczania. Na ich bazie po wyzwoleniu powstawały szkoły średnie ogólnokształcące.

Tajna działalność oświatowa stała się, obok pomocy społecznej, jednym z najbardziej wiodących nurtów walki cywilnej prowadzonej przez ludowców. Owo rozbudzenie oświatowe wsi znalazło pełne ujęcie po wyzwoleniu, kiedy coraz bardziej świadome swoich celów i zadań pokolenie młodzieży chłopskiej masowo zasilalo szkoły, wyższe uczelnie, obejmowało wiele ważnych funkcji w życiu publicznym wsi.

Ruch ludowy, a zwłaszcza Bataliony Chłopskie, wniósł ogromny wkład w zakresie pomocy i opieki społecznej i samopomocy. W warunkach groźby zagłady biologicznej społeczeństwa polskiego ludowcy pomagali wszystkim zagrożonym przez okupanta – wysiedlonym z ziem włączonych do Rzeszy i z Zamojszczyzny, inteligencji, mieszkańcom Warszawy wypędzonym z miasta po upadku powstania, jeńcom prawie wszystkich narodowości oraz Żydom.

W pomocy Żydom udział brał konspiracyjny ruch ludowy, działacze SL „Roch”, żołnierze BCh i członkinie LZK. Dzięki postawie i działaniom ludowców oraz pomocy, jakiej udzieliło Żydom środowisko wiejskie ocalenie zawdzięcza kilkadziesiąt tysięcy osób.

Warunki do ujawnienia się konspiracyjnych struktur ruchu ludowego po zakończeniu działań wojennych nastąpiły dopiero po powrocie do kraju Stanisława Mikołajczyka i utworzeniu w czerwcu 1945 r. Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej. Ostatnim dokumentem regulującym zagadnienia BCh jako organizacji było pismo Franciszka Kamińskiego z 24 września 1945 r. 25 września rozpoczęła się akcja ujawniania i zarazem likwidacji struktur BCh.

Po wyzwoleniu, gdy Polska znalazła się w zasięgu wpływów polityki radzieckiej, a władzę w kraju przejęli komuniści, ludowcy zorganizowani w Polskim Stronnictwie Ludowym, nie godząc się z narzucanym systemem, podjęli walkę polityczną o wolność i demokrację. Kadrę kierowanego przez Stanisława Mikołajczyka Stronnictwa stanowili żołnierze Batalionów Chłopskich. Kilka tysięcy spośród nich było szykanowanych i represjonowanych przez komunistyczny aparat bezpieczeństwa. Wielu zginęło skrytobójczo zamordowanych przez funkcjonariuszy bezpieki. W Polsce Ludowej, o którą walczyli i za którą przelewali krew, brakowało dla nich pracy, chleba i wolności. Traktowano ich jako politycznych wrogów, których należy bezwzględnie zniszczyć, a ich chwalebna działalność zapomnieć.

Ludowy Związek Kobiet na linii frontu

Żołnierzami Batalionów Chłopskich były nierzadko całe rodziny, trzy pokolenia – dzieci, rodzice i dziadkowie, w tym wiejskie kobiety i dziewczęta zrzeszone w tajnych komórkach współdziałających z Batalionami Chłopskimi Ludowego Związku Kobiet.

W pierwszych miesiącach okupacji działaczki ruchu ludowego wstępowały do tworzących się organizacji niepodległościowych. W październiku 1941 r. na tajnej Konferencji Kobiet zwołanej z inicjatywy Centralnego Kierownictwa Ruchu Ludowego zdecydowano o utworzeniu własnej ludowej organizacji kobiecej.

Powstały w styczniu 1942 r. LZK był organizacją samodzielną, a zarazem nierozdzielną częścią podziemnego ruchu ludowego. Jego działalnością kierował trzyosobowy zespół w składzie: Maria Szczawińska „Czarna Maria”, Anna Chorążyna „Hanka”, Weronika Tropaczyńska-Ogarkowa. Organami prasowymi LZK były: „Żywia”, „Wiadomości Kobiece”, „Chłopka”. LZK było jedyną organizacją w okupowanej Europie, która wydawała podziemne piśmiennictwo dla dzieci – „Biedronka”.

Główne formy pracy LZK to działalność oświatowo-wychowawcza, samokształceniowa i samopomocowa. Członkinie LZK organizowały biblioteki wiejskie, kursy korespondencyjne, szkoliły się jako wychowawczynie dziecińców wiejskich, zdobywały doświadczenia w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Pracę szkoleniową prowadzono na kursach-konferencjach, na których poruszano problemy społeczno-polityczne. Ogniwa LZK pełniły w konspiracji szereg ważnych funkcji oraz wykonywały odpowiedzialne zadania. Organizowały kwatery, wyżywienie, kolportowały prasę, prowadziły zielone świetlice dla żołnierzy BCh.



Członkinie LZK i ZK z obw. Przemyśl, las Siewnica



Odprawa „Zielonego Krzyża” w lesie nienadowskim, obw. Przemyśl, 1944 r.



Opaska LZK

LZK prowadził także działalność sanitarną. „Zielony Krzyż” – Wydział Sanitarny LZK – powołany został pod koniec 1943 r., a jego głównym celem było niesienie pomocy chorym i rannym partyzantom BCh. Sanitariuszki „Zielonego Krzyża” zorganizowane były w drużyny na szczeblu gminy i patrole w gromadzie. Przy oddziałach partyzanckich tworzone drużyny sanitarne.

Dzięki pomocy zaprzyjaźnionych z ruchem ludowym lekarzy zorganizowano kilka punktów szkolenia siostr ZK. Oddziały powiatowe przy współpracy instruktorek „Zielonego Krzyża” podjęły także akcje szkolenia sanitarnego w poszczególnych obwodach i gminach.

Kierownictwo LZK prowadziło również na szeroką skalę akcję samokształcenia w zakresie opieki zdrowotnej na łamach „Żywii” oraz za pośrednictwem szeroko kolportowanej w terenie broszury pt. „Ratownictwo w nagłych wypadkach”.

Ludowy Związek Kobiet łącznie z sanitariuszkami „Zielonego Krzyża” liczył 20 tysięcy kobiet. Wiele członkiń LZK poległo w walce z okupantem w bitwach i potyczkach, aresztowane i zakatowane w kwaterach więziennych bądź w obozach koncentracyjnych.

Portrety żołnierzy Batalionów Chłopskich



1. Franciszek Kamiński „Zenon Trawiński” – komendant główny Batalionów Chłopskich



5. Stanisław Jagiełło „Szuwara” – komendant Okręgu III BCh – Kielce od listopada 1940 r.



9. Mieczysław Błahuszewski „Kostrzewa” – komendant Okręgu VII BCh – Białystok do kwietnia 1943 r., organizator oddziałów specjalnych i oddziału partyzanckiego działającego w Puszczy Augustowskiej. 12 kwietnia aresztowany w Warszawie, następnie przewieziony do Białegostoku i rozstrzelany



12. Jan Nowak „Stanisławski” – komendant Okręgu IX BCh – Lwów, Tarnopol, Stanisławów od jesieni 1943 r.



13. Maria Szczawińska „Jodłowska”, „Czarna Maria” – członek Komendy Głównej BCh, współorganizatorka i przewodnicząca LZK



2. Józef Niećko „Zgrzebnik” – pełnomocnik Centralnego Kierownictwa Ruchu Ludowego do spraw BCh



6. Jan Pasiak „Osełka”, „Wiater”, „Jawor” – komendant Okręgu IV BCh – Lublin od sierpnia 1943 r. do ujawnienia w 1945 r., wcześniej komendant obwodu nr 1 – Puławy



10. Zygmunt Jan Rumel „Krzysztof Poręba” – działacz Wołyńskiego ZMW, w okresie okupacji w łączności Komendy Głównej BCh, od stycznia 1943 r. komendant Okręgu VIII BCh na woj. wołyńskie, organizator samoobrony ludności polskiej przed bandami UPA. 10 lipca 1943 r. został okrutnie zamordowany przez rozercwanie koźmi przez ukraińskich nacjonalistów w Kustyczach k. Turzyska, gdzie udał się z pokojową misją do dowództwa UPA



14. Anna Chorążyna „Hanka” – współorganizatorka i od 1942 r. członek Centralnego Kierownictwa LZK, uczestniczyła w Powstaniu Warszawskim w 1944 r.



3. Kazimierz Banach „Kamil” – szef sztabu Komendy Głównej BCh



7. Józef Krzemiński „Kłos”, „Jęczmień” – komendant Okręgu V BCh – Łódź od sierpnia 1942 r. do końca okupacji



15. Weronika Tropaczyńska-Ogarkowa „Wera” – kierownik wydziału propagandy Centralnego Kierownictwa LZK. W 1943 r. zorganizowała i prowadziła Korespondencyjną Uczelnię Kobięcą



4. Jerzy Mara-Meyer „Vis” – cichociemny; szef Oddziałów Specjalnych w KG BCh. Organizator samoobrony na Zamojszczyźnie. Dowódca I Kadrowej Kompanii BCh; dowodził w bitwie pod Wojdą



8. Narcyz Wiatr „Zawojna” – w 1940 r. mianowany komendantem Obwodu BCh – Nowy Sącz, od połowy 1941 r. do końca konspiracji komendant Okręgu VI BCh – Kraków, Rzeszów, Śląsk. Po wyzwoleniu został skrytobójczo zamordowany na Plantach w Krakowie



11. Jan Wojkiewicz „Jacek Pogoda” – od wiosny 1940 r. przewodniczący wojewódzkiego SL „Roch”, komendant Okręgu XBCh – Poznań, od początku 1941 r. zastępca delegata, w sierpniu 1941 r. Delegat Rządu RP dla ziem włączonych do Rzeszy. Aresztowany 9 września 1941 r., więziony w VII Forcie w Poznaniu. Zamordowany 7 stycznia 1942 r.



16. Barbara Matusowa „Kwiatkowska” – przewodnicząca Wydziału Prawnego Centralnego Kierownictwa LZK oraz członkini Kierownictwa LZK i szef sanitarny Zielonego Krzyża w Okręgu VI (woj. krakowskie, rzeszowskie i śląskie)

Sukcesy militarne BCh

Pod względem organizacyjnym BCh najlepiej działały na terenach Generalnego Gubernatorstwa, zwłaszcza na Lubelszczyźnie, Kielecczyźnie i w Małopolsce. Tam zorganizowano większość Oddziałów Specjalnych i partyzanckich.

Komendanci okręgów i obwodów BCh mieli znaczną samodzielność działania i kierowania walką w terenie. Sprzyjało to wyzwaniu inicjatyw, sprawdzaniu operatywności w rozwijaniu walki zbrojnej.

Koncepcja BCh walki z okupantem była realistyczna: nie formułując celów na wyrost, starała się dostosować formy walki do specyfiki życia w środowisku wiejskim i tak prowadzić działania, by jak najmniej narażać ludność na barbarzyńskie represje okupanta. Główną osią walki BCh było przeciwdziałanie eksterminacji biologicznej oraz eksploatacji gospodarczej wsi. Taki też cel miała również walka BCh w obronie Zamojszczyzny. Bitwy pod Wojdą, Zaborecznem i Różą były pierwszymi na taką skalę wystąpieniami zbrojnymi chłopskiego ruchu oporu nie tylko w Polsce, ale i w okupowanej Europie, w których chłopci-żołnierze w regularnych otwartych bitwach bronili rodzinnej ziemi i podstaw egzystencji narodu.

Czyn zbrojny BCh na Zamojszczyźnie pokrzyżował niemieckie plany kolonizacji ziem wschodnich i bronił polskiego stanią posiadania. Zrodzona tu idea zbrojnego oporu została przyjęta przez całą bojową organizację konspiracyjnego ruchu ludowego jako najskuteczniejsza forma samoobrony narodu przed biologiczną zagładą.

W roku 1944 na terenie 166 powiatów w walce z okupantem w uczestniczyło ponad 157 tysięcy żołnierzy BCh, 70 oddziałów partyzanckich i około 400 Oddziałów Specjalnych BCh, które przeprowadziły kilka tysięcy akcji, w tym 830 bitew i potyczek. BCh były pierwszą organizacją zbrojną, któ-



„Bitwa pod Zaborecznem – studium” z cyklu „Powstanie Zamojskie – tryptyk” – autorzy Maciej Milewski, Andrzej Tryzno (obraz ze zbiorów MHPRL)

ra na przełomie lat 1942 i 1943 wystąpiła w obronie wysiedlanej ludności Zamojszczyzny. Chwalebny czyn zbrojny BCh rozpoczęły słynne bitwy – 30 grudnia 1942 r. pod Wojdą i 1-2 lutego 1943 r. pod Zaborecznem i Różą.

Szczególny rozwój działań dywersyjno-bojowych BCh przypadła na okres od połowy 1943 r. Wówczas to Oddziały Specjalne i partyzanckie prowadziły na szeroką skalę różnego typu akcje, broniąc mieszkańców wsi przed eksploatacją i terrorem okupanta. Obiektem ataku oddziałów BCh były urzędy gminne i instytucje gospodarcze, najczęściej mleczarnie, gorzelnie i zlewnie mleka. W końcowym okresie wojny front walki rozszerzono również na transport, niszcząc głównie linie kolejowe. Apogeuem dzia-

łalności bojowej BCh przypadł na okres wyzwalańia ziem polskich. W tym okresie w ramach operacji „Burza” oddziały chłopskie stoczyły najwięcej walk i potyczek partyzanckich, często wspólnie z AK. W ramach akcji sceleniowej w AK walczyło 50 tysięcy żołnierzy BCh. W okresie okupacji formacje BCh przeprowadziły ok. 6 tys. różnorodnych akcji bojowych, co stanowiło piątą część wszystkich działań antyniemieckich przeprowadzonych na ziemiach polskich, stawiając BCh w czołówce organizacji zbrojnych polskiego ruchu oporu.

W walce z hitlerowskim najeźdźcą ruch ludowy poniósł wielką ofiarę krwi, zginęło lub zostało zamordowanych ponad 10 tysięcy jego działaczy i żołnierzy BCh.



Apel Zgrupowania „Ośki”, obwód Ilża



Elewi szkoły podchorążych BCh na ćwiczeniach w Mokrem, obwód Biała Podlaska

Bataliony Chłopskie współcześnie

Obecnie Ogólnopolski Związek Żołnierzy Batalionów Chłopskich liczy ok. 2,5 tys. członków. W okresie między zjazdami Krajowego Zjazdu Delegatów pracami kieruje Zarząd Główny Związku. Aktualnie funkcję prezesa pełni płk dr inż. Zbigniew Zaborowski. W skład Zarządu Głównego wchodzi 11 Zarządów Okręgowych i ponad 50 Kół. Zarządy Okręgowe działają w Chełmie, Kielcach, Krakowie, Koninie, Nowym Sączu, Opolu, Opolu Lubelskim, Poznaniu, Warszawie, Wrocławiu i w Zamościu.

W 2014 r. odbył się Krajowy Zjazd Delegatów, podczas którego dokonano istotnych zmian w Statucie, dotyczących członkostwa w Ogólnopolskim Związku Żołnierzy Batalionów Chłopskich. Warto w tym miejscu odnotować, że członkowie Związku dzielą się na zwyczajnych, wspierających i honorowych. Przyjęto nowy zapis, że członkiem zwyczajnym może być nie tylko osoba z uprawnieniami kombatanckimi, lecz również wdowa lub wdowiec po członku zwyczajnym, osoba z najbliższej rodziny kombatanta, a także osoba zasłużona w pracy Związku, akceptująca założenia statutowe. Rozwiązanie to umożliwi młodszemu pokoleniu kontynuowanie popularyzowania dziejów i tradycji Batalionów Chłopskich.

Zarząd Główny ma swoją siedzibę w Warszawie przy ul. Ciołka 15. Pełnione są dyżury w poniedziałki, środy i piątki, telefon służbowy 22 620 67 31. Zarząd Główny, jak i Zarządy Okręgowe pracują społecznie, a niewielkie składki przeznaczane są na opłaty bieżące. Ważniejsze uroczystości wspierane są finansowo przez Urząd do Spraw Kombatanów i Osób Represjonowanych. Główne uroczystości obchodzone są rocznie w dniu 8 października (tj. od daty utworzenia w 1940 r. zbrojnej organizacji Batalio-



Aktualnie funkcję prezesa pełni płk dr inż. Zbigniew Zaborowski

ny Chłopskie) na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach z ceremoniałem wojskowym przy pomniku w Kwaterze Żołnierzy Batalionów Chłopskich. Organizowane są także uroczystości upamiętniające stoczone przez oddziały bitwy i miejsca popełnionych zbrodni przez okupanta. Miejsc upamiętniających poniesione ofiary jest w kraju wiele. Szczególnie cieszy uczestnictwo w uroczystościach młodzieży szkolnej. Bataliony Chłopskie są patronem ponad 100 szkół na terenie całego kraju.



Zarząd Główny OZŻBCh organizuje także uroczystości upamiętniające stoczone przez oddziały bitwy i miejsca popełnionych przez okupanta zbrodni

Przed Zarząd Głównym stoi obecnie jeden z najważniejszych problemów, a mianowicie uzyskanie zgody na budowę w Warszawie pomnika Żołnierzy Batalionów Chłopskich i Ludowego Związ-

ku Kobiet. Mimo spełnionych przez Zarząd wszystkich wymaganych warunków, przeprowadzonych rozmów z władzami stolicy – brak ostatecznej zgody.

Marian Tomal

Redakcja Tygodnika *Zielony Sztandar* dziękuje panu **Januszowi Gmitrukowi**, dyrektorowi Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego oraz pani **Dorocie Pasiak-Wąsik** za życzliwą współpracę merytoryczną, teksty i fotografie wykorzystane w przygotowaniu niniejszej wkładki poświęconej BCh.